

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut sætter spørgsmålet om, hvorvidt der skal udvindes og eksporteres uran eller andre radioaktive mineraler, være det som biprodukt eller som hovedprodukt, til folkeafstemning samt om, at der igangsættes en uvildig informationsproces således at befolkningen inden folkeafstemningen får øget indsigt i grundlaget for spørgsmålet.

(Inuit Ataqatigiits inatsisartutgruppe)

Da Inatsisartut i 2013 med 16 stemmer ophævede o-tolerancen for udvinding af radioaktive stoffer, sagde Inuit Ataqatigiit som det sidste i sin udtalelse:

- I dag er befolkningen her delte omkring dette område, spørgsmålet har splittet befolkningen.
- Den politiske verden her er delte omkring dette område, spørgsmålet har splittet politikerne.

Hvis nogen dengang har troet at denne uenighed blandt befolkningen efterhånden ville blive mindre, så kan vi i dag konstatere at dette ikke er tilfældet og aldrig vil blive det. Der hersker en utryghed blandt befolkningen, og allermest i de berørte områder. Den splittelse der nævnes her forøges endnu større, og mange er bekymrede.

Vi kan ikke fra Inuit Ataqatigiit blot se på, at man overser denne utryghed blandt befolkningen som var man købt. Beslutningstagerne er vidende om, at man vil beslutte de næste skridt hen over hovedet på borgerne, og disse beslutningstagere må have forudset at man ikke ville stilne af med tiden.

Hvis man som udefrakommende vil opbygge en virksomhed som vil "skade" halvdelen af befolkningen, må man være meget betænkelig ved at vide at man vil starte på noget som vil have så stor en indflydelse på borger.

Da befolkningen her i tryghed bør være med i denne udvikling, må de ikke føle sig forbigået ved så store ændringer for samfundet. Hvis vi skal skabe tryghed må vi have en folkeafstemning. Befolkningen må beslutte hvad der skal ske med den dør der blev åbnet for uranudvinding den 24. oktober 2013. Hvis befolkningerne føler sig forbigået kan de blot se til, at det land som deres børn skal overtage blive ødelagt, og mange mennesker vil få en oplevelse som de altid vil begræde.

I November 2014 fremgik det af HS analyses undersøgelse, at 71 % af borgerne ønskede en folkeafstemning. Det var et markant flertal der var for en folkeafstemning, for folk kan tænke og ved, at utrygheden blot vil vokse hvis ikke det sker, og at der vil være stor utryghed såfremt der bliver åbnet en mine.

Ved behandling af pkt. 83, sagde Inatsisartutmedlem Steen Lyngø følgende, og det er sandt: "Hvis man skal have et stærkt sammenhold i befolkningen er det vigtig at forsyne dem med oplysninger og inddrage dem før man tager en beslutning." Man kan kun opnå inddragelse ved at lave en folkeafstemning.

Den korte historik henimod uranudvinding har vist hvordan tilhængerne agerer for at nå deres mål. De bruger alle kneb og har opnået deres hensigt. I alles påsyn agerer de til egen fordel, og på den anden side er mange bekymrede i forhold til at de i fremtiden skal til at holde tilsyn med overståede råstofaktiviteter.

Fra Inuit Ataqatigiit har vi hørt på at andre partier prøver at finde en anden forklaring på vores modstand mod uranholdige udvindinger og udvinding af uran. Hvorfor ikke bare anerkende at vi er modstandere af uranudvinding? Avisernes skrivelser har ikke indflydelse på partiets beslutninger på deres generalforsamlinger. På partiets generalforsamling i Sisimiut Januar 2013 blev det understreget at vi siger Nej til uran og udvinding af andre radioaktive stoffer.

En af de ting der skabte forvirring var, at Inuit Ataqatigiits daværende landsstyremedlem for Råstoffer, Ove Karl Berthelsen, den 9. september 2010, ved en tillægsregel for undersøgelser klargøre nogle ting. Grunden til at han var nødt til at gøre det var, at man ind i 2000'erne havde godkendt at man kunne lave en undersøgelse i Kuannersuit, og da de radioaktive stoffer ikke var med i denne tilladelse havde man ikke indbefattet disse i redegørelsen, til trods for at man i 2007 og 2008 havde udført boringsprøver på over 20 km. I alt. Hvis al viden om det undersøgte område i fjeldet skulle medtages var det nødvendigt med en klargørende tillægsregel. For man skal jo også vide alt om hvilke stoffer disse prøver indeholder, for man havde jo taget en god luns af fjeldet. Undersøgelsestilladelsen havde følgende udmelding:

- Derfor er der ingen ændring i uranpolitikken i Grønland, og derfor er undersøgelse og udvinding med henblik på radioaktive stoffer endnu ikke ANERKENDT.

Og mærkeligt nok vakte Sara Olsvigs udtalelse i Politiken i november 2014 også undring hos nogen. Hun blev citeret for at sige, at hvis udfaldet af folkeafstemningen blev, at befolkningen sagde ja til at opretholde beslutningen om ophævelsen af 0-tolerancen ifm. udvinding af uran og radioaktive råstoffer, så ville Inuit Ataqatigiit holde fast ved sin modstand mod uranudvinding. Da Inuit Ataqatigiit jo er et parti, skal beslutningerne på generalforsamlingen følges, også af formanden. Der er nu gået over et år siden at reglen om 0-tolerance blev ophævet i november 2014. Hvis man siger "ja" ved folkeafstemningen vil denne ophævelse af 0-tolerancen fortsætte, og vil dermed ikke blive taget op igen i Inatsisartut. Det er kun hvis udfaldet bliver et "nej", at spørgsmålet vil blive taget op igen i Inatsisartut.

At Naalakkarsuisut i deres svar til forslaget er betænkelige ved dette fakta skyldes nok at man ikke har tænkt det grundigt igennem. Det er også meget mærkeligt at Naalakkarsuisut har medtaget synspunkter som ikke er nævnt i forslagsstillerne argumenter og er fremkommet af ren gætterier i deres svarnotat.

Hermed benytter vi denne lejlighed til at forklare det som Politiken skrev, og som Naalakkarsuisut var forvirret over. Det ville være godt at behandle alle de andre tvivlsspørgsmål som skrivelserne i aviserne har affødt, således at Naalakkarsuisut kunne få klarhed. Heller ikke vi ved om de er rigtige eller ej, f.eks. disse:

- At nogle interessanterne i GME som har planlagt uranudvinding i Grønland som være nogen banditter, som ved hjælp af salg af hårde narkotikastoffer har skabt en profit som de bruger til at købe sig ind i GME.
- At GME's afdøde bestyrelsesformand i bestyrelsen i Grønland, stadig efter sin udtræden stadig er tilknyttet GME, ved at vedkommende har tilbudt konsulentbistand til GME.

Bare disse to påstande skaber endda større forvirring, idet det jo er påstande som ikke er dokumenterede om de er sande eller om der er dokumentation for at de er usande.

Hvad er det man er så bange for? Er der nogen som har påført jer tvivl? Vi søger efter noget som kan give befolkningen en tryghed. Vi har set hvorledes I undgår at inddrage befolkningen, og vi beder om at give dem mulighed for at være med.

I FN's Menneskerettigheder for oprindelige folk pkt. 32,2, står der klart, at man før igangsættelser af projekter som vil have stor indflydelse på befolkningerne skal tage dem med på råd, - uafhængigt, førend beslutningen tages og på et oplyst grundlag.

I FN's erklæring til beskyttelse af de oprindelige folk, som Grønland har godkendt, står dette

klart. Er Grønland ligeglade med sådanne erklæringer? De oprindelige folk har sammen kæmpet for at opnå disse rettigheder, ikke mindst fordi man ikke bare skal godtage udbytternes grådighed af landenes ressourcer. Det ser ud til at man bliver ved med bare at sige ja, og dermed sætter befolkningens utryghed i anden række.

Naalakkersuisut synes i deres svarnotat at mene vigtigheden af at fremhæve, hvilke synspunkter som befolkningen har udtrykt ved diverse afstemninger. Spørgsmål af forskelligt art har været til genstand for folkeafstemninger, såsom: EF-afstemningen, afstemning om indførelse af hjemmestyret og afstemning om indførelse af Selvstyret. Selvfølgelig har afstemningerne haft stor betydning, idet afstemningerne har tegnet befolkningens synspunkt henimod øget selvstændighed.

Men hvad sker der nu? Man begynder at undergrave befolkningens opnåede mål ved at nægte dem medindflydelse. Selvom spørgsmål har været til genstand for en folkeafstemning og derved blevet underbygget med befolkningens accept af at det er den vej vi vil gå, så er man istedet begyndt at tilbagelevere spørgsmål til afgørelse i Danmark, som får ubegrænsede muligheder for at øve indflydelse i fremtiden. Hvilke konsekvenser vil det få for vores selvstyre? Vi mener, at disse skridt er at ignorere befolkningens synspunkter, noget som befolkningen gennem afstemninger har skridtet vejen for, er man begyndt at tage fra dem uden at spørge dem om lov.

Befolkningens ønske om selvstændighed og de mål der er opnået hvad det angår, bliver nu udhulet og tabt, blot fordi man ønsker at tillade udlandske interesser i at udvinde uran her i vores land.

Dette kan vi fra Inuit Ataqatiits side ikke acceptere, og vil ikke stiltiende acceptere det. Vi vil gøre som en stor del af befolkningen og protestere. Hvis man er imod ting der sker, hjælper det ikke at man blot tier stille. Befolkningen bør høres gennem en folkeafstemning.

Også med disse argumenter anmoder vi om at forslaget inden andenbehandlingen går videre til udvalget.